

Suthan Krishnarajan

Hvorfor stemmer vi på udemokratiske politikere? En ny litteratur i hastig udvikling

I flere og flere vestlige demokratier står vælgere over for følgende dilemma: Skal man stemme på en demokratisk sindet kandidat, man er politisk uenig med, eller på en kandidat fra eget parti, som truer demokratiet? Ny forskning viser, at de fleste vælgere prioriterer partiloyalitet over demokratiske principper og dermed accepterer udemokratisk adfærd fra deres egen politiske fløj. Dette udgør en af de største udfordringer for vores demokratier i dag. Denne oversigtsartikel giver et systematisk overblik over den nye og spirende forskningslitteratur, som undersøger, hvorfor vælgere handler, som de gør, hvordan de opfatter deres egen adfærd, og hvilke tiltag der kan øge villigheden til at fastholde de demokratiske principper – selv når det koster politisk. Artiklen klæder dermed læseren på til bedre at forstå, hvorfor udemokratiske ledere i vestlige demokratier kan bryde den ene demokratiske regel efter den anden uden at blive straffet på valgdagen.

Nøgleord: demokrati, demokratiske værdier, vestlige demokratier, vælgere

Forestil dig, at du skal stemme til et valg i morgen, og at du har valget mellem to kandidater. Den ene kandidat er du politisk uenig med. Tænk på alt det, du ønsker dig for klima, velfærd, skat, uddannelse, indvandring osv., og forestil dig, at kandidaten vil det modsatte af dig på alle disse områder. Den anden kandidat er du derimod helt enig med politisk. Her bliver dine ønsker på alle de vigtigste områder fuldt ud opfyldt. Til gengæld er denne kandidat klart udemokratisk og bryder igen og igen de grundlæggende demokratiske regler og normer.

Hvem stemmer du på? Bider du i det sure æble og vælger kandidaten, du er politisk uenig med, for demokratiets skyld? Eller holder du dig for næsen og stemmer på kandidaten, du er enig med, selvom vedkommende truer demokratiet?

Dette faustiske dilemma kan virke teoretisk, men er desværre virkelighed for stadig flere vælgere i vestlige demokratier som USA, Israel, Polen og Ungarn. Når Donald Trump forsøger at omstøde det amerikanske præsidentvalg i 2020, Lov- og Retfærdighedspartiet i Polen forsøger at "pakke" den polske højesteret, eller Binyamin Netanyahus regering i Israel forsøger at skærme sig

mod juridiske sager, stilles deres vælgere netop i dette dilemma: Skal de forblive loyale mod en udemokratisk kandidat fra deres eget parti, som giver dem den ønskede politik, eller stemme på modstandernes kandidat, som de politisk er stærkt uenige med? I en tid, hvor udemokratiske politikere vinder frem i flere vestlige demokratier, er det vigtigere end nogensinde, at befolkningen har viljen til at identificere og modstå udemokratisk adfærd blandt folkevalgte.

Desværre tegner forskningen et bekymrende billede. En række nyere studier fra flere vestlige demokratier viser, at når borgere skal vælge mellem en demokratisk sindet kandidat, de er uenige med, og en udemokratisk kandidat, de er enige med, vælger de fleste den sidste (se f.eks. Carey et al., 2022; Eggers, 2014; Gidron et al., 2025; Graham og Svolik, 2020). Vi er med andre ord villige til at se gennem fingre med udemokratisk adfærd fra vores folkevalgte politikere, så længe vi får den ønskede politik til gengæld. Vi bakker ganske vist op om demokratiet og har stærke demokratiske værdier, men når det koster os politisk, er vi ikke villige – eller i stand – til at stå ved de samme værdier. Vi er ”partipolitiske først og demokrater dernæst” (Graham og Svolik, 2020).

Givet disse nedslående konklusioner er dette et af de absolut vigtigste emner, som demokratiforskningen i disse år forsøger at blive klogere på. Vi har derfor set en opblomstring af en ny, spirende litteratur, som undersøger netop dette dilemma. Denne oversigtsartikel guider læseren gennem den nyeste forskning på området, stiller skarpt på forskellige forklaringer på vores manglende demokratiske standhaftighed og introducerer den nyeste litteratur, der forsøger at pege på mulige løsninger.

Er vi ved at vende demokratiet ryggen?

Demokratiforskningen har i årtier diskuteret, hvorvidt, hvorfor og hvornår borgerne i vestlige demokratier vender demokratiet ryggen (Almond og Verba, 1963; Arendt, 1951; Dalton og Welzel, 2014; Lipset, 1960; Mann, 2004; Norris, 2011; Weingast, 1997). Senest genstartede politologerne Roberto Stefan Foa og Yascha Mounk (2016, 2017) debatten i to omdiskuterede artikler fra 2016 og 2017, hvor de fremhævede den faldende opbakning til demokratiet i Europa og USA – især blandt unge. Konklusionerne var klare og dystre: Den demokratiske opbakning er faldende i både USA og Europa. Vi er blevet mere kyniske over for demokratiske værdier, regler og normer, og vi er mere villige til åbent at udtrykke støtte til autoritære alternativer.

I kølvandet på denne debat blev der udgivet et væld af bøger og artikler, som forsøgte at diagnosticere, nuancere og forstå problemerne i de vestlige demokratier – og ikke mindst borgernes vigende demokratiske sindelag (Goodman, 2022; Kalmoe og Mason, 2022; Levitsky og Ziblatt, 2018; Malka et al., 2022;

Mason, 2018; Merkel og Kneip, 2018; Mettler og Lieberman, 2020; Mounk, 2018; Norris og Inglehart, 2019; Przeworski, 2019; Runciman, 2018; Sunstein, 2018). Et vigtigt resultat af denne debat var erkendelsen af, at sandheden måske er mere nuanceret, end man først antog. For det første udløste Foa og Mounks artikler en heftig diskussion om, hvorvidt tallene faktisk underbyggede forfatterens meget dystre konklusioner (Alexander og Welzel, 2017; Huttunen og Saikkonen, 2023; Voeten, 2017). Lignende studier, både før og efter, har påvist, at amerikanernes og europæernes opbakning til demokratiets regler og normer stadig står stærkt og overbevisende. Ifølge disse studier støtter borgerne i vestlige demokratier generelt de demokratiske principper (Sniderman et al., 1989; van Ham og Thomassen, 2017; Wuttke, Gavras og Schoen, 2020, 2022), er ambitiøse på demokratiets vegne og stiller høje krav til deres politiske systemer (Welzel og Dalton, 2014; Inglehart, 1977, 1990; Welzel, 2007) samt har et solidt kendskab til demokratiets regler og normer (Ferrín og Kriesi, 2016; Hernández, 2016; Knutsen og Wegmann, 2016). Overordnet set er vi borgere i vestlige demokratier stadig stærkt demokratiske af sind. Når vi bliver spurgt direkte, bakker vi op om demokratiet, vi mener, at det er vigtigt at leve i et demokrati, og vi vil ikke bytte det med noget andet system i verden.

Det demokratiske dilemma

Denne debat rejser et naturligt spørgsmål: Hvis borgernes demokratiske opbakning stadig er intakt, hvad er så det egentlige problem? I en særdeles indflydelsesrig artikel stillede Graham og Svolik (2020) netop dette spørgsmål og pegede på det reelle, hidtil oversete problem: vores manglende vilje til at stå fast på de demokratiske principper, når det koster os politisk. Forfatterne kritiserede den hidtidige fremgangsmåde, hvor man blot spurgte direkte ind til borgernes demokratiske opbakning. Det resulterede ofte i "politisk korrekte" svar, hvor respondenterne uden videre kunne erklære, at de selvfølgelig bakker fuldt op om de demokratiske regler og normer. Graham og Svolik (2020) argumenterede for, at man i stedet bør sætte borgerne i et dilemma, hvor der er en politisk omkostning ved at stå ved de demokratiske principper – præcis som i virkeligheden i mange vestlige demokratier i dag. Først dér kan vi se, om borgerne virkelig mener det, når de siger, at de bakker op om demokratiet.

Dilemmaet består i at skulle vælge mellem en af to følgende kandidater. Kandidat 1 er en demokratisk sindet kandidat fra modstanderpartiet, som de næste fire år vil føre en politik, man er imod. Kandidat 2 er fra ens eget parti og tilbyder en politik, man er enig i. Til gengæld er kandidat 2 en udemokratisk kandidat; vedkommende har brudt grundlæggende demokratiske regler og

normer. Spørgsmålet er derfor, hvor stor en del af befolkningen der er villige til at vægte demokrati over politik – og stemme på kandidat 1.

Desværre viser Graham og Svolik (2020), at de fleste borgere vægter politiske ønsker højere end demokratiske principper og stemmer på kandidat 2. Vi bryder os ganske vist ikke om den udemokratiske adfærd fra vores egen kandidat, men så snart de politiske uenigheder bliver store nok, og omkostningen ved at skifte til modstanderpartiets kandidat bliver for høj, holder vi os for næsen og forbliver loyale mod vores eget partis kandidat.

Om end enkelte studier konkluderer, at borgerne under visse omstændigheder kan udvise demokratisk standhaftighed (Carey et al., 2022; Chu og Williamson, 2025; Werner, Bertsou og Marien, 2025), viser langt de fleste studier – som på forskellig vis og i forskellige kontekster har efterprøvet Graham og Svoliks (2020) konklusioner – det samme: Vi er villige til at give køb på demokratiske principper, hvis vi til gengæld kan få den ønskede politik (Albertus og Grossman, 2021; Chiopris, Nalepa og Vanberg, 2025; Dahlum, Langsæther og Wig, 2025; Eggers, 2014; Gessler og Kaftan, 2023; Gidengil, Stolle og Bergeron-Boutin, 2022; Gidron et al., 2025; Jacob, 2024; Saikkonen og Christensen, 2023; Şaşmaz, Yagci og Ziblatt, 2022; Simonovits, McCoy og Littvay, 2022; Svolik, 2020; Svolik et al., 2023; Wunsch, Jacob og Derksen, 2025). Dette gælder desuden, når politik erstattes med andre og mere specifikke goder såsom økonomisk vækst (Adserà, Arenas og Boix, 2023; Neundorf et al., 2026), velfærdsgoder (Ferrer et al., 2025; Wunsch og Gessler, 2023) eller krisehåndtering og kompetence (Frederiksen, 2022; Isermann, Gärtner og Schoen, 2024). Resultaterne bekræftes endda i studier, der anvender formelle matematiske modeller, hvor præferencer for demokrati og politik systematisk udregnes og vejes op mod hinanden (Gratton og Lee, 2024; Grillo og Prato, 2021; Luo og Przeworski, 2023). Resultaterne er altså ganske robuste.

Hvordan retfærdiggør vi vores valg?

Dette fænomen er muligvis den største udfordring, vores demokratier står over for i dag. Vi påstår, at demokratiet er vigtigt og værd at kæmpe for, men når udemokratiske politikere vifter med politiske goder foran os, tager vi imod – og lader demokratiet komme i anden række. Spørgsmålet er derfor: Hvad tænker vi egentlig om vores egen adfærd, når vi handler på denne måde?

Med åbne øjne

De fleste undersøgelser antager, at borgerne er bevidste om, at en given adfærd er udemokratisk, men at de på grund af generel intolerance (Prothro og Grigg, 1960; Stouffer, 1955), manglende refleksion (McClosky, 1964), den udemokra-

tiske kandidats tiltrækningskraft (Luo og Przeworski, 2023), bekymring for konsekvenserne af at modparten kommer til magten (Şaşmaz, Yagci og Ziblatt, 2022) eller en bevidst præference for politik, accepterer en sådan adfærd med åbne øjne (Eggers, 2014; Graham og Svoboda, 2020). Altså antages det, at når borgere konfronteres med udemokratisk adfærd fra deres politiske fløj, opfatter de korrekt adfærden som udemokratisk, men accepterer den alligevel for at opnå politiske gevinster.

Rationalisering

Krishnarajan (2023) tilbyder en alternativ forklaring på, hvorfor så mange accepterer udemokratiske politikere: Vælgere opfatter ikke nødvendigvis kandidater objektivt. I stedet agerer vi som motiverede tænkere, der tilpasser vores opfattelser, så de stemmer overens med vores eksisterende overbevisninger (Lodge og Taber, 2013: 59). Vi rationaliserer fakta og argumenter, som er svære at afvise, og justerer vores vurderinger selektivt, så de passer bedre til vores politiske præferencer (Anduiza, Gallego og Muñoz, 2013; Ceci og Williams, 2018; Hastorf og Cantril, 1954; Kahan, 2007, 2016; Kahan et al., 2012; Kunda, 1990; Walter og Redlawsk, 2019).

Den grundlæggende forskel er, at vi, når vi stemmer på udemokratiske politikere fra vores eget parti, ikke engang anerkender, at vedkommende er udemokratisk. I stedet rationaliserer vi, hvad vi opfatter som demokratisk og udemokratisk, og overbeviser os selv om, at vores kandidat ikke truer demokratiet – men at det i stedet er modstanderne, der udgør faren, uanset om det er sandt eller ej. På denne måde får dilemmaet lov at forsvinde. Borgeren rationaliserer simpelthen sin opfattelse af, hvem der er demokratisk og udemokratisk, og overbeviser sig selv om, at egen kandidat både leverer den ønskede politik og overholder alle demokratiske regler og normer. Ud fra denne optik behøver man ikke vælge mellem politik og demokrati – man får begge dele.

Hvorfor nu?

Det er uvist, om dette er et nyt fænomen, eller om vælgere altid har haft svært ved at fastholde demokratiske principper, når politiske præferencer var på spil. Den begrænsede forskning giver endnu ikke et endeligt svar, men én central udvikling synes at gøre fænomenet mere udbredt i dag.

Den stigende affektive polarisering

Et oplagt bud er, at vores villighed til at krydse over til det modsatte politiske spektrum for demokratiets skyld i dag er mindre på grund af den stadigt stigende affektive polarisering – defineret ved den voksende forskel i vores positive

følelser overfor vores eget parti, og de negative følelser vi nærer overfor partiet/partierne på den anden side (Gidron, Adams og Horne, 2020; Iyengar et al., 2019; Iyengar, Sood og Lelkes, 2012; Mason, 2018). Om end nogle studier sætter spørgsmålstegn ved sammenhængen mellem affektiv polarisering og borgernes manglende villighed til at fastholde demokratiske principper (Broockman, Kalla og Westwood, 2022; Druckman, 2023), findes der efterhånden adskillige studier, som med overbevisende argumenter og empiriske tests demonstrerer tilstedeværelsen af denne sammenhæng (Braley et al., 2023; Druckman et al., 2024; Gidron et al., 2025; Goodman, 2022; Kingzette et al., 2021; Simonovits, McCoy og Littvay, 2022). Logikken er ligetil: Jo større polarisering mellem de politiske fløje, desto længere er den politiske afstand – og dermed den politiske omkostning – ved at stemme på et parti eller en kandidat, man politisk er uenig med, for demokratiets skyld. Rejsen til den modsatte fløj bliver ganske enkelt længere og hårdere, når kløften mellem de to sider bliver større.

Derudover øger polariseringen den gensidige fjendtlighed og de negative følelser på tværs af de politiske skillelinjer (Iyengar et al., 2019; Iyengar, Sood og Lelkes, 2012), hvilket gør vælgere mere tilbøjelige til at overse udemokratisk adfærd fra egne politikere. Stigende affektiv polarisering skaber også et forvrænget billede af modstanderne: Når polariseringen er høj, har vi en tendens til at mistænke og anklage den anden side for at være udemokratisk – selv når det ikke er tilfældet (Braley et al., 2023). Studier viser, at borgere i dag ofte overvurderer, hvor udemokratiske de politiske modstandere er (Braley et al., 2023; Lees og Cikara, 2020; Mernyk et al., 2022; Minson, Chen og Tinsley, 2019; Pasek et al., 2022; Ruggeri et al., 2021). Denne ”de andre er værre”-logik giver os en undskyldning for at acceptere udemokratisk adfærd fra egne politikere, fordi vi ser det som nødvendigt for at forhindre, at en endnu mere udemokratisk kandidat fra modstandernes lejr får magten.

Hvordan kan vi styrke borgernes demokratiske standhaftighed?

Disse dystre konklusioner rejser et centralt spørgsmål: Hvordan kan vi styrke borgernes evne og villighed til at fastholde de demokratiske værdier, når det bliver svært? En ny, men stadig meget begrænset, litteratur har i de seneste år forsøgt at besvare dette spørgsmål. Hidtidige studier har dog kun sjældent formået at styrke borgernes demokratiske standhaftighed, men deres nulresultater har givet vigtig indsigt. Overordnet set har tre tilgange domineret de hidtidige interventionsforsøg.

Depolarisering

Den mest gængse fremgangsmåde tager udgangspunkt i polariseringens rolle, som diskuteret ovenfor. Logikken er, at når polarisering spiller en afgørende rolle for borgernes manglende villighed til at sætte demokrati over politik, bør interventioner, der effektivt mindsker polarisering, føre til større villighed til at prioritere demokratiet. Med andre ord: Hvis øget polarisering svækker den demokratiske standhaftighed, må mindsket polarisering nødvendigvis styrke den.

Mere specifikt forsøger disse studier at modvirke den negative effekt af polarisering, enten eksplicit ved at reducere borgernes grad af affektiv polarisering (Broockman, Kalla og Westwood, 2022; Voelkel et al., 2023) eller indirekte ved at korrigere borgernes misopfattelser af deres politiske modstandere (Braley et al., 2023; Druckman, 2023; Mernyk et al., 2022). Resultaterne er dog blandede: Nogle studier finder støtte til deres hypoteser (Braley et al., 2023; Mernyk et al., 2022), mens andre ikke gør det (Broockman, Kalla og Westwood, 2022; Druckman, 2023; Voelkel et al., 2023).

Herudover testede et storstilet og ressourcestærkt megastudie (Voelkel et al., 2024) 25 forskellige interventioner, der bl.a. havde til formål at styrke borgernes demokratiske værdier. 12 af disse studier forsøgte at styrke demokratiske værdier gennem depolarisering, men stort set ingen af dem fandt konsistente signifikante effekter.

Demokratisk kommunikation

Udemokratisk adfærd fra folkevalgte politikere foregår ikke i et vakuum. I stedet udspiller den demokratiske kamp sig i et virvar af kommunikative budskaber fra både de udemokratiske politikere, deres demokratiske politiske modstandere samt borgerne selv.

Den anden interventionsgren af litteraturen forsøger ud fra dette at undersøge, hvorvidt – og i givet fald hvilke – budskaber kan øge eller mindske borgernes villighed til at acceptere udemokratiske politikere. Disse interventioner præsenterer respondenterne for prodemokratiske taler og budskaber fra politikere fra deres eget parti (Wuttke, Sichart og Foos 2023; se studie 21 i Voelkel et al., 2024), reaktioner på udemokratisk adfærd fra politikere fra modsatte politiske fløj (Hobolt og Osnabrügge, 2025), forenende budskaber i form af en kampagnevideo, hvor to politikere fra begge politiske fløje kommunikerer et demokratisk budskab sammen (se studie 22 i Voelkel et al. 2024) samt forenende budskaber fra almindelige borgere fra modsatte politiske fløj (se studie 17 i Voelkel et al. 2024).

Igen er resultaterne blandede: Ét studie viser en succesfuld intervention (Hobolt og Osnabrügge, 2025); de resterende finder ingen, eller inkonsistente, effekter.

Demokratisk uddannelse

Demokratiets goder er ikke nødvendigvis en selvfølgelighed for alle. En tredje gennemgående tilgang i litteraturen er derfor at styrke borgernes demokratiske værdier ved at give dem viden, færdigheder og motivation til at træffe det demokratiske valg. Gennem undervisning i demokratiske principper, rettigheder og pligter får borgerne en bedre forståelse af, hvordan demokratiske institutioner fungerer, hvorfor de er vigtige, og hvad vi risikerer, hvis vi ikke fastholder demokratiets spilleregler.

De mest succesfulde forsøg – primært udenfor vestlige demokratier – er en række studier (Finkel, Neundorf og Rascón Ramírez, 2023; Neundorf et al., 2025), hvor borgere ser online demokrativideoer, der på forskellig vis informerer og uddanner dem i demokratiets regler og normer. Interventionerne har to formål: Dels at få deltagerne til at reflektere over fordelene ved demokrati frem for omkostningerne ved autoritære styreformer, dels at øge deres oplevelse af, at de kan deltage effektivt i det politiske liv. Men på trods af disse interventioners store effekt i mindre demokratiske og mindre velstående lande, finder studierne ingen konsistent effekt i vestlige demokratier.

Andre forsøg på at uddanne borgere i demokrati har ligeledes ikke vist sig effektive. Det føromtalt megastudie (Voelkel et al., 2024) inkluderer også ni forsøg på at uddanne og informere respondenterne om demokrati. Kun ét studie fandt en signifikant og substantiel effekt (se studie 15 i Voelkel et al., 2024), og resten viste sig ineffektive.

Konklusion

Vi lever i en tid, hvor demokratier ikke længere primært falder ved pludselige militærkup, men udhules langsomt indefra. Valgte ledere svækker gradvist de institutioner, der bærer demokratiet: frie valg, mediefrihed og uafhængige domstole. Udviklingen betyder, at helt almindelige borgere i vestlige demokratier spiller en afgørende rolle. Det er os, der i sidste ende kan være bolværket mod udemokratiske kræfter. Men det er svært. Demokratiets udhuling sker gradvist, polariseringen er stor, og konsekvensen er, at befolkninger i flere lande ikke har været i stand – eller villige – til at modstå tilbagegangen, før landet krydser den røde linje og forlader den demokratiske lejr. Og når det sker, er det ofte for sent.

Desværre tegner en ny og hastigt voksende litteratur et nedslående billede: Vi borgere er sjældent villige eller i stand til at stå fast på vores demokratiske

værdier, når vores politiske ønsker er på spil. Samtidig har hidtidige forsøg på interventionsstudier, som forsøger at styrke borgernes demokratiske standhaftighed, generelt ikke være succesfulde. Den gode nyhed er dog, at der i disse år bliver bedrevet megen forskning i netop årsagerne til, at borgerne mangler evnen og viljen til at straffe udemokratiske ledere fra deres politiske side på valgdagen, de psykologiske logikker, der driver borgerne til denne adfærd, samt mulige interventioner, der kan styrke borgernes demokratiske standhaftighed.

Denne artikel har præsenteret og givet et overblik over denne forskning, som kaster lys over demokratiets skrøbelighed på vælgerniveau, men gennemgangen er langt fra udtømmende. Borgernes manglende demokratiske standhaftighed kan også skyldes faktorer som højrepopulisme (Mudde, 2007; Svobik et al., 2023; Zaslove og Meijers, 2024), forskellige demokratiforståelser (Ferrer et al., 2025; Grossman et al., 2022; Wunsch, Jacob og Derksen, 2025), den internationale tidsånd (Ikenberry, 2023; Trubowitz og Burgoon, 2023), globalisering (Przeworski, 2019), manglende engagement og viden (Achen og Bartels, 2017; Krupnikov og Ryan, 2022) samt fravær af deliberation og politisk diskussion (Bächtiger og Dryzek, 2024; Landemore, 2020).

Hvis demokratiet skal overleve, kræver det derfor mere end institutioner og forfatninger. Det kræver borgere, der tør sætte principper over politik – også når det koster. Spørgsmålet er, om vi er klar, før det er for sent.

Litteratur

- Achen, Christopher H. og Larry M. Bartels (2017). *Democracy for Realists: Why Elections Do Not Produce Responsive Government*. Princeton University Press.
- Adserà, Alicia, Andreu Arenas og Carles Boix (2023). [Estimating the value of democracy relative to other institutional and economic outcomes among citizens in Brazil, France, and the United States](#). *Proceedings of the National Academy of Sciences* 120 (48).
- Albertus, Michael og Guy Grossman (2021). [The Americas: When do voters support power grabs?](#) *Journal of Democracy* 32 (2): 116-131.
- Alexander, A.C. og C. Welzel (2017). [The myth of deconsolidation: Rising liberalism and the populist reaction](#). *Journal of Democracy Online Exchange*.
- Almond, Gabriel A. og Sidney Verba (1963). *The Civic Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nations*. Princeton University Press.
- Anduiza, Eva, Aina Gallego og Jordi Muñoz (2013). [Turning a blind eye: Experimental evidence of partisan bias in attitudes toward corruption](#). *Comparative Political Studies* 46 (12): 1664-1692.
- Arendt, Hannah (1951). *The Origins of Totalitarianism*. Schocken Books.

- Braley, Alia, Gabriel S. Lenz, Dhaval Adjodah, Hossein Rahnama og Alex Pentland (2023). [Why voters who value democracy participate in democratic backsliding](#). *Nature Human Behaviour* 7: 1282-1293.
- Broockman, David E., Joshua L. Kalla og Sean J. Westwood (2022). [Does affective polarization undermine democratic norms or accountability? Maybe not](#). *American Journal of Political Science* 67 (3).
- Bächtiger, André og John S. Dryzek (2024). *Deliberative Democracy for Diabolical Times: Confronting Populism, Extremism, Denial, and Authoritarianism*. Cambridge University Press.
- Carey, John, Katherine Clayton, Gretchen Helmke, Mitchell Sanders, Katherine Clayton og Susan Stokes (2022). [Who will defend democracy? Evaluating tradeoffs in candidate support among partisan donors and voters](#). *Journal of Elections, Public Opinion & Parties* 32 (1): 230-245.
- Ceci, Stephen J. og Wendy M. Williams (2018). [Who decides what is acceptable speech on campus? Why restricting free speech is not the answer](#). *Perspectives on Psychological Science* 13 (3): 299-323.
- Chiopris, Caterina, Monika Nalepa og Georg Vanberg (2025). [A wolf in sheep's clothing: Citizen uncertainty and democratic backsliding](#). *The Journal of Politics* 87 (4): 1272-1287.
- Chu, Jonathan A. og Scott Williamson (2025). [Respect the process: The public cost of unilateral action in comparative perspective](#). *The Journal of Politics* 87 (1): 216-230.
- Dahlum, Sirianne, Peter Egge Langsæther og Tore Wig (2025). [New evidence on citizens' reactions to democratic norm violations in an advanced democracy](#). *Electoral Studies* 97.
- Dalton, Russell J. og Christian Welzel (red.) (2014). *The Civic Culture Transformed*. Cambridge University Press.
- Druckman, James N. (2023). [Correcting misperceptions of the other political party does not robustly reduce support for undemocratic practices or partisan violence](#). *Proceedings of the National Academy of Sciences* 120 (37).
- Druckman, James N., Samara Klar, Yanna Krupnikov, Matthew Levendusky og John Barry Ryan (2024). *Partisan Hostility and American Democracy: Explaining Political Divisions and When They Matter*. The University of Chicago Press.
- Eggers, Andrew C. (2014). [Partisanship and electoral accountability: Evidence from the UK expenses scandal](#). *Quarterly Journal of Political Science* 9 (4): 441-472.
- Ferrer, Sergi, Enrique Hernández, Enrique Prada og Damjan Tomic (2025). [The value of liberal democracy: Assessing citizens' commitment to democratic principles](#). *European Journal of Political Research*.
- Ferrín, Mónica og Hanspeter Kriesi (red.) (2016). *How Europeans View and Evaluate Democracy*. Oxford University Press.

- Finkel, Steven, Anja Neundorff og Ericka Rascón Ramírez (2023). [Can online civic education induce democratic citizenship? Experimental evidence from a new democracy.](#) *American Journal of Political Science*.
- Foa, Roberto Stefan og Yascha Mounk (2016). [The danger of deconsolidation: The democratic disconnect.](#) *Journal of Democracy* 27 (3): 5-17.
- Foa, Roberto Stefan og Yascha Mounk (2017). [The signs of deconsolidation.](#) *Journal of Democracy* 28 (1): 5-15.
- Frederiksen, Kristian Vrede Skaaning (2022). [Does competence make citizens tolerate undemocratic behavior?](#) *American Political Science Review* 116 (3): 1147-1153.
- Gessler, Theresa og Lea Kaftan (2023). [Communicating democratic subversions to citizens.](#) *Journal of Elections, Public Opinion and Parties* 35 (1): 89-101.
- Gidengil, Elisabeth, Dietlind Stolle og Olivier Bergeron-Boutin (2022). [The partisan nature of support for democratic backsliding: A comparative perspective.](#) *European Journal of Political Research* 61 (4): 901-929.
- Gidron, Noam, James Adams og Will Horne (2020). *American Affective Polarization in Comparative Perspective*. Cambridge University Press.
- Gidron, Noam, Yotam Margalit, Lior Sheffer og Itamar Yakir (2025). [Why masses support democratic backsliding.](#) *American Journal of Political Science* 70 (2): 720-737.
- Goodman, Sara Wallace (2022). *Citizenship in Hard Times: How Ordinary People Respond to Democratic Threat*. Cambridge University Press.
- Graham, Matthew H. og Milan W. Svoblik (2020). [Democracy in America? Partisanship, polarization, and the robustness of support for democracy in the United States.](#) *American Political Science Review* 114 (2): 392-409.
- Gratton, Gabriele og Barton E. Lee (2024). [Liberty, security, and accountability: The rise and fall of illiberal democracies.](#) *The Review of Economic Studies* 91 (1): 340-371.
- Grillo, Edoardo og Carlo Prato (2021). [Reference points and democratic backsliding.](#) *American Journal of Political Science* 67 (1): 71-88.
- Grossman, Guy, Dorothy Kronick, Matthew Levendusky og Marc Meredith (2022). [The majoritarian threat to liberal democracy.](#) *Journal of Experimental Political Science* 9 (1): 36-45.
- Hastorf, Albert H. og Hadley Cantril (1954). [They saw a game: A case study.](#) *Journal of Abnormal and Social Psychology* 49 (1): 129-134.
- Hernández, Enrique (2016). [Europeans' view of democracy: The core elements of democracy,](#) kapitel 3 i Mónica Ferrín og Hanspeter Kriesi (red.), *How Europeans View and Evaluate Democracy*. Oxford University Press.
- Hobolt, Sara B. og Moritz Osnabrügge (2025). [Countering authoritarian behavior in democracies.](#) *Political Behavior* 47 (2): 781-800.
- Huttunen, Janette og Inga Saikkonen (2023). [Are the young undemocratic? Evidence from a conjoint experiment.](#) *Representation* 59 (4): 707-723.

- Ikenberry, G. John. (2023). *A World Safe For Democracy: Liberal Internationalism and the Crises of Global Order*. Yale University Press.
- Inglehart, Ronald (1977). *The Silent Revolution: Changing Values and Political Styles Among Western Publics*. Princeton University Press.
- Inglehart, Ronald (1990). *Culture Shift in Advanced Industrial Society*. Princeton University Press.
- Isermann, Lukas, Lea Gärtner og Harald Schoen (2024). [Committed democrats? How trade-off specific cues affect expressions of support for liberal and democratic principles](#). *Politische Vierteljahresschrift* 65: 553-568.
- Iyengar, Shanto, Yphtach Lelkes, Matthew Levendusky, Neil Malhotra og Sean J. Westwood (2019). [The origins and consequences of affective polarization in the United States](#). *Annual Review of Political Science* 22: 129-146.
- Iyengar, Shanto, Gaurav Sood og Yphtach Lelkes (2012). [Affect, not ideology: A social identity perspective on polarization](#). *Public Opinion Quarterly* 76 (3): 405-431.
- Jacob, Marc S. (2024). [Citizens as a democratic safeguard? The sequence of sanctioning elite attacks on democracy](#). *American Journal of Political Science* 69: 455-470.
- Kahan, Dan M. (2007). [The cognitively illiberal state](#). *Stanford Law Review* 60 (1): 115-154.
- Kahan, Dan M. (2016). [The politically motivated reasoning paradigm, part 1: What politically motivated reasoning is and how to measure it](#), pp. 1-16 i Robert Scott og Stephen Kosslyn (red.), *Emerging Trends in the Social and Behavioral Sciences*. John Wiley & Sons.
- Kahan, Dan M., David A. Hoffman, Donald Braman og Danieli Evans (2012). [“They saw a protest”: Cognitive illiberalism and the speech-conduct distinction](#). *Stanford Law Review* 64: 851-906.
- Kalmoe, Nathan P. og Lilliana Mason (2022). *Radical American Partisanship: Mapping Violent Hostility, Its Causes, and the Consequences for Democracy*. Chicago University Press.
- Kingzette, Jon, James N. Druckman, Samara Klar, Yanna Krupnikov, Matthew Levendusky og John Barry Ryan (2021). [How affective polarization undermines support for democratic norms](#). *Public Opinion Quarterly* 85 (2): 663-677.
- Knutsen, Carl Henrik og Simone Wegmann (2016). [Is democracy about redistribution? Democratization](#) 23 (1): 164-192.
- Krishnarajan, Suthan (2023). [Rationalizing democracy: The perceptual bias and \(un\) democratic behavior](#). *American Political Science Review* 117 (2): 474-496.
- Krupnikov, Yanna og John Barry Ryan (2022). *The Other Divide*. Cambridge University Press.
- Kunda, Ziva (1990). [The case for motivated reasoning](#). *Psychological Bulletin* 108 (3): 480-498.

- Landemore, Hélène (2020). *Open Democracy: Reinventing Popular Rule For the Twenty-First Century*. Princeton University Press.
- Lees, Jeffrey og Mina Cikara (2020). [Inaccurate group meta-perceptions drive negative out-group attributions in competitive contexts](#). *Nature Human Behaviour* 4 (3): 279-286.
- Levitsky, Steven og Daniel Ziblatt (2018). *How Democracies Die: What History Reveals about Our Future*. Viking.
- Lipset, Seymour Martin (1960). *Political Man: The Social Basis of Modern Politics*. Doubleday & Company.
- Lodge, Milton og Charles S. Taber (2013). *The Rationalizing Voter*. Cambridge University Press.
- Luo, Zhaotian og Adam Przeworski (2023). [Democracy and its vulnerabilities: Dynamics of democratic backsliding](#). *Quarterly Journal of Political Science* 18 (1): 105-130.
- Malka, Ariel, Yphtach Lelkes, Bert N. Bakker og Eliyahu Spivack (2022). [Who is open to authoritarian governance within western democracies?](#) *Perspectives on Politics* 20 (3): 808–827.
- Mann, Michael (2004). *Fascists*. Cambridge University Press.
- Mason, Lilliana (2018). *Uncivil Agreement: How Politics Became Our Identity*. University of Chicago Press.
- McClosky, Herbert (1964). [Consensus and ideology in American politics](#). *American Political Science Review* 58 (2): 361-382.
- Merkel, Wolfgang og Sascha Kneip (2018). *Democracy and Crisis: Challenges in Turbulent Times*. Springer International Publishing.
- Mernyk, Joseph S., Sophia L. Pink, James N. Druckman og Robb Willer (2022). [Correcting inaccurate metaperceptions reduces Americans' support for partisan violence](#). *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America* 119 (16).
- Mettler, Suzanne og Robert C. Lieberman (2020). *Four Threats: The Recurring Crises of American Democracy*. St. Martin's Press.
- Minson, Julia A., Frances S. Chen og Catherine H. Tinsley (2019). [Why won't you listen to me? Measuring receptiveness to opposing views](#). *Management Science* 66 (7): 3069-3094.
- Mounk, Yascha (2018). *The People vs. Democracy: Why our Freedom Is in Danger & How to Save It*. Harvard University Press.
- Mudde, Cas (2007). *Populist Radical Right Parties in Europe*. Cambridge University Press.
- Neundorff, Anja, Sirianne Dahlum, Kristian Vrede Skaaning Frederiksen og Aykut Öztürk (2026). [Elections without constraints? The appeal of electoral autocracy across the world](#). *British Journal of Political Science* 56.

- Neundorff, Anja, Aykut Oztürk, Steven Finkel og Ericka Rascon Ramirez (2025). [\(When\) Does civic education strengthen democracy? Evidence from a cross-national online experiment.](#)
- Norris, Pippa (2011). *Democratic Deficit: Critical Citizens Revisited*. Cambridge University Press.
- Norris, Pippa og Ronald Inglehart (2019). *Cultural Backlash: Trump, Brexit, and the Rise of Authoritarian Populism*. Cambridge University Press.
- Pasek, Michael H., Lee-Or Ankori-Karlinsky, Alex Levy-Vene og Samantha L. Moore-Berg (2022). [Misperceptions about out-partisans' democratic values may erode democracy.](#) *Nature* 12 (1): 1-10.
- Prothro, James W. og Charles M. Grigg (1960). [Fundamental principles of democracy: Bases of agreement and disagreement.](#) *The Journal of Politics* 22 (2): 276-294.
- Przeworski, Adam (2019). *Crises of Democracy*. Cambridge University Press.
- Ruggeri, Kai, Bojana Većkalov, Lana Bojanić, Thomas L. Andersen et al. (2021). [The general fault in our fault lines.](#) *Nature Human Behaviour* 5 (10): 1369-1380.
- Runciman, David (2018). *The Confidence Trap: A History of Democracy in Crisis from World War I to the Present*. Princeton University Press.
- Saikkonen, Inga A.L. og Henrik Serup Christensen (2023). [Guardians of democracy or passive bystanders? A conjoint experiment on elite transgressions of democratic norms.](#) *Political Research Quarterly* 76 (1): 127-142.
- Şaşmaz, Aytuğ, Alper H. Yagci og Daniel Ziblatt (2022). [How voters respond to presidential assaults on checks and balances: Evidence from a survey experiment in Turkey.](#) *Comparative Political Studies* 55 (11).
- Simonovits, Gabor, Jennifer McCoy og Levente Littvay (2022). [Democratic hypocrisy and out-group threat: Explaining citizen support for democratic erosion.](#) *Journal of Politics* 84 (3): 1806-1811.
- Sniderman, Paul M., Philip E. Tetlock, James M. Glaser, Donald Philip Green og Michael Hout (1989). [Principled tolerance and the American mass public.](#) *British Journal of Political Science* 19 (1): 25-45.
- Stouffer, Samuel A. (1955). *Communism, Conformity and Liberties*. Doubleday.
- Sunstein, Cass R. (red.) (2018). *Can It Happen Here?: Authoritarianism in America*. Dey Street Books.
- Svolik, Milan W. (2020). [When polarization trumps civic virtue: Partisan conflict and the subversion of democracy by incumbents.](#) *Quarterly Journal of Political Science* 15 (1): 3-31.
- Svolik, Milan W., Elena Avramovska, Johanna Lutz og Filip Milačić (2023). [In Europe, democracy erodes from the right.](#) *Journal of Democracy* 34 (1): 5-20.
- Trubowitz, Peter og Brian Burgoon (2023). *Geopolitics and Democracy: The Western Liberal Order From Foundation to Fracture*. Oxford University Press (6. juli 2025).

- van Ham, Carolien og Jacques Thomassen (2017). *The myth of legitimacy decline: An empirical evaluation of trends in political support in established democracies*, kapitel 2 i Carolien van Ham, Jacques Thomassen, Kees Aarts, og Rudy Andeweg (red.), *Myth and Reality of the Legitimacy Crisis: Explaining Trends and Cross-National Differences in Established Democracies*. Oxford University Press.
- Voelkel, Jan G., James Chu, Michael N. Stagnaro, Joseph S. Mernyk, Chrystal Redekopp, Sophia L. Pink, James N. Druckman, David G. Rand og Robb Willer (2023). *Interventions reducing affective polarization do not necessarily improve anti-democratic attitudes*. *Nature Human Behaviour* 7 (1): 55-64.
- Voelkel, Jan G., Michael N. Stagnaro, James Y. Chu, Sophia L. Pink et al. (2024). *Megastudy testing 25 treatments to reduce antidemocratic attitudes and partisan animosity*. *Science* 386.
- Voeten, Erik (2017). *Are people really turning away from democracy?* *Journal of Democracy Online Exchange*.
- Walter, Annemarie S. og David P. Redlawsk (2019). *Voters' partisan responses to politicians' immoral behavior*. *Political Psychology* 40 (5): 1075-1097.
- Weingast, Barry R. (1997). *The political foundations of democracy and the rule of the law*. *American Political Science Review* 91 (2): 245-263.
- Welzel, Christian (2007). *Are levels of democracy affected by mass attitudes? Testing attainment and sustainment effects on democracy*. *International Political Science Review* 28 (4): 397-424.
- Welzel, Christian og Russell Dalton (2014). *From allegiant to assertive citizens*, kapitel 12 i *The Civic Culture Transformed: From Allegiant to Assertive Citizens*. Cambridge University Press.
- Werner, Hannah, Eri Bertsou og Sofie Marien (2025). *From losers' consent to winners' restraint: Citizens reactions to accumulating democratic violations*. *Political Behavior* 47: 1527-1550.
- Wunsch, Natasha og Theresa Gessler (2023). *Who tolerates democratic backsliding? A mosaic approach to voters' responses to authoritarian leadership in Hungary*. *Democratization* 30 (5): 914-937.
- Wunsch, Natasha, Marc S. Jacob og Laurenz Derksen (2025). *The demand side of democratic backsliding: How divergent understandings of democracy shape political choice*. *British Journal of Political Science* 55: e39.
- Wuttke, Alexander, Konstantin Gavras og Harald Schoen (2020). *Leader of the free world or pioneer in democracy's decline? Examining the democratic deconsolidation hypothesis on the mass level in East and West Germany*. *Research & Politics* 7 (1): 1-10.

- Wuttke, Alexander, Konstantin Gavras og Harald Schoen (2022). [Have Europeans grown tired of democracy? New evidence from eighteen consolidated democracies, 1981-2018.](#) *British Journal of Political Science* 52 (1): 416-428.
- Wuttke, Alexander, Florian Sichart og Florian Foos (2023). [Null effects of pro-democracy speeches by U.S. Republicans in the aftermath of January 6th.](#) *Journal of Experimental Political Science* 11 (1): 27-41.
- Zaslove, Andrej og Maurits Meijers (2024). [Populist democrats? Unpacking the relationship between populist and democratic attitudes at the citizen level.](#) *Political Studies* 72 (3): 1133-1159.

Om forfatteren

Suthan Krishnarajan, lektor, Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet.
Forsker i borgernes demokratiske værdier i vestlige demokratier.
E-mail: suthan@ps.au.dk